MAATALOUS

Tili tulee maidosta, joten lehmistä otetaan irti kaikki, mitä saadaan. **MAITOTILALLINEN JANNE KOKKO, LIMINKA**

Terveesti pessimisti pärjää

Sadan lypsävän tilalla traktorit ovat vuosimallia 1987, 1990 ja 2006. Viisivuotissuunnitelmassa ei ole uuden hankintaa.

KANNATTAVA MAATILA 1/3

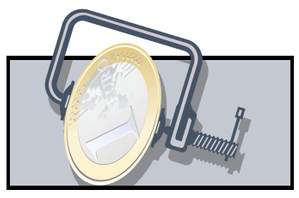

PEKKA FALI

Janne Kokon tili tulee maidosta, joten lehmien pitää tuottaa täysillä.

LIMINKA (MT)
Liminkalainen **Janne Kokko** rakensi toissa vuonna lähes sadan lypsävän navetan. Maidon tuottajahinnan lasku on kiristänyt monen vasta investoineen tilan talouden äärimmilleen, mutta ei Kokon.

”Vähentäähän se tuloja”, isäntä toteaa tyynesti.

Asiaan oli kuitenkin varauduttu, sillä investoinnin riskianalyysi tehtiin 30 sentin maidonhinnalla. Kokko on terveellä tavalla pessimisti, jonka mielestä poikkeustilanne on maataloudessa normaaliolotila. ”1990-luvun alussa oli rasvasakot ja velvoitekesannointi, sitten EU-jäsenyys, seuraavaksi maitosota ja tuottajahinnan lasku...”

Hänen mielestään tilan täytyy olla koko ajan varautunut ongelmiin.

”Jos kassa on tyhjä ja limiitit nollassa, on myöhäistä todeta, että oho, maidon hinta laski, nyt ruvetaan säästökuurille. Kustannusjahdin ja tuotannon tehostamisen on oltava menossa koko ajan.”

Kokko siirtyi sukutilan ohjaksiin 25-vuotiaana 1995. Lehmiä oli silloin 25 ja peltoa 60 hehtaaria. 1999 laajennettiin ja korjattiin parsinavettaa. Lehmäpaikkoja tuli 42.

Toissa vuonna tehtyyn pihattoon tuli 94 lehmäpaikkaa.

Nuorkarja siirtyi samaan rakennukseen. ”Tehtiin pari kehäväliä pidempi rakennus. On parempi sekä eläimille että hoitajille, että karja on saman katona alla.”

Kaikkea ei kannata tehdä itse

Janne Kokko ja hänen vaimonsa **Anu Niskala-Kokko** hoitavat tilan työt kahdestaan. Tilapäistyövoimaa käytetään muutaman kuukauden edestä vuodessa.

”Ympärivuotisen työvoiman palkkaaminen tekisi ison loven talouteen”, Kokko toteaa.

Tilalla on mietitty tarkkaan, mihin keskitytään ja mitä teetetään muilla. ”Kaikkea ei kannata tehdä itse. Ei saa käydä niin, että kun muualta tienaa satasen, navetassa tulee tonnin vahinko. Tili tulee maidosta, joten lehmistä otetaan irti kaikki, mitä saadaan.”

Keskituotos on 10 000 kilon luokkaa.

Jotta maito virtaisi, säilörehun pitää olla laadukasta. Se viljellään omilla 83 hehtaarin pelloilla. Rikkakasviruiskutukset ja täydennyskylvö kuuluvat ohjelmaan tarpeen mukaan.

> Minä olen patavanhoillinen juntti, ja lypsyasema on yksi tapa kertoa siitä muille.
> **JANNE KOKKO**

Niiton hoitaa urakoitsija, jonka kanssa on pitkäaikainen sopimus. Urakoitsija tulee juuri silloin, kun tarvitaan.

Rehu korjataan omalla silppurivaunulla laakasiiloihin. Vuokrapeltoa tilalla ei ole yhtään. Kaikki vilja ostetaan naapureilta. ”Vilja vaatii toimenpiteitä juuri oikeana päivänä tai yönä. Siihen meidän ei kannata käyttää työvoimaa.”

Urakoitsija levittää lannan omille ja naapurien pelloille.

Kaluston iällä ei väliä, kunnolla kyllä

Uuden pihaton lehmäpaikat olivat täynnä vuoden päästä rakennuksen käyttöönotosta.

”Tuotannon saaminen täyteen vauhtiin on tärkeää. Tilanne ei saa pitkään olla se, että on ison tilan menot ja pienen tulot”, Kokko sanoo.

Investointi on tilan talouden kannalta aina raskas, joten siihen on varauduttava jo vuosia etukäteen.

”Kaikkina aikoina on pidettävä huoli, että rahavirta tekee jonkinlaisen suvannon omalle kohdalle. Silloin voi tehdä hankinnat järkevimpään aikaan”, Kokko korostaa.

”Jos menee hyvin, rahoja ei pidä pistää turhuuteen. Traktoria ei vaihdeta, kun tuhkakuppi on täynnä.”

Kaluston on oltava kunnossa, mutta se ei Kokon mukaan tarkoita, että kaluston pitäisi olla uutta. Ennakoivat huollot kasvattavat käyttöikää.

Koneet ovat Kokon ajattelussa välttämätön paha, pelto taas se, joka tuottaa.

Valtaojat perataan, salaojia huuhdellaan, maa kalkitaan viljavuustutkimusten mukaan ja tiet pidetään kunnossa.

”Pellossa ei saa olla tuottamattomia nollaruutuja.”

Ei ”akka ja lapio” -mallia

Kun uutta pihattoa suunniteltiin, lähtökohtana oli, että mikään työvaihe ei saa perustua ”akka ja lapio” -periaatteeseen.

”Mietimme, mitkä rutiinit toistuvat useimmin. Niistä on helpoin säästää työaikaa.”

Lypsyrobottia harkittiin, mutta valinta kallistui lypsyaseman puolelle.

Lähes sadalle lehmälle olisi tarvittu kaksi robottia. 2x12-paikkainen rinnakkaislypsyasema ajolaitteineen saatiin suunnilleen yhden robotin hinnalla.

”Robotit ovat joillekin vähän statuskysymys. Minä olen patavanhoillinen juntti, ja lypsyasema on yksi tapa kertoa siitä muille.”

Lypsyyn kuluu uudella asemalla suunnilleen sama aika kuin vanhassa parsinavetassa: kahdelta hengeltä aseman pesu mukaan laskettuna puolitoista tuntia.

”Ymmärrän kyllä, jos joku vaihtaa 2x6-kalanruotoaseman robottiin ja sanoo, että kylläpä helpotti. Hän ei todennäköisesti ole nähnyt isoa lypsyasemaa käytössä.”

Ei rikkoutumisherkkää tekniikkaa

Navetassa on täysaperuokinta ja visiiripöydät. Eri eläinryhmille tehdään kolmea eri seosta.

Rikkoutumisherkkää tekniikkaa haluttiin välttää. Kokko on tyytyväinen lietelantajärjestelmään, johon kuuluvat rakolattia, raapat ja syvät kuilut.

”Vierastan ajatusta matalista kouruista ja niiden alla olevasta lantakoneesta, jonka vaijeria tai kettinkiä pitäisi mennä sinne alle vaihtamaan.”

Parsipedit kuivitetaan turpeella, joka tuodaan pyöröpaaleina pienkuormaajalla kerran viikossa.

Viisi vuosikymmentä kannattavuuskirjanpitoa

Tila on ollut mukana kannattavuuskirjanpidossa vuodesta 1966. Kokko on koulutukseltaan agrologi ja toiminut aikanaan Pro Agrian maitotilaneuvojana, joten talousasiat olivat hallussa jo ennen isännyyttä.

Hän toteaa, ettei vietä kovinkaan paljon aikaa pöydän ja paperityön ääressä. ”Talouden suunnittelu on jatkuvaa. Pitkin päivää pitää miettiä, miten kannattaisi toimia.”

Välitilinpäätös tehdään muutaman kerran vuodessa. Silloin vertaillaan tilannetta edellisiin vuosiin ja pohditaan, mistä erot johtuvat.

Tilan tarkkoja talouslukuja isäntä ei kerro mutta toteaa, että kannattavuuskerroin on vaihdellut yhden molemmin puolin. Parhaimmillaan se on ollut 1,5:n tuntumassa.

Jääkö pariskunnalle vapaa-aikaa?

”Pyrkimys on, että meille kuuluvat lomat pidetään, ja ainakin osa lomasta vietetään muualla.”

Kokon mukaan sekin riittää jo pitkälle, että lypsyjen välillä saa omaa aikaa. ”Jos haluaa, voi olla valoisaan aikaan poissa 6–7 tuntia. Kyllä sillä pärjää.”

SATU LEHTONEN

Jatkuva talousseuranta tuo tulosta

Janne Kokon tilalla taloutta seurataan suunnitelmallisesti ja pitkäjänteisesti, kiittelee kannattavuuskirjanpidon erityisasiantuntija **Alpo Törmänen** Pro Agria Oulusta.

Tilan toiminnasta löytyy monia muitakin kannattavalle maitotilalle tyypillisiä piirteitä.

Yksi tärkeä asia on keskittyminen siihen, mikä parhaiten osataan, hän sanoo. Maitotilalla nurmirehun laatu ja karjan keskituotos ovat tuotannon peruskiviä.

Konekustannuksissa on suuria eroja eri tilojen välillä. Kokon tilalla ei ole sorruttu kalliiseen ylikoneellistamiseen. Omat koneketjut on mietitty tarkkaan ja urakoitsijalla teetetään se, mihin ei kannata omaa pääomaa sitoa.

Tärkeää on myös tilan työrutiinien tarkka suunnittelu. Hukka-aikaa ei saa kulua varsinkaan usein toistuvissa työvaiheissa.

Tilojen välinen yhteistyö säästää sekä työtä että konekustannuksia, Törmänen sanoo. Lisäksi hän nostaa esiin yhteistyön sosiaalisen puolen. Se on tärkeä viljelijälle, jonka työ on usein yksinäistä puurtamista.

Kokon tilalla navettainvestointi suunniteltiin huolella, Törmänen kertoo. Siihen varauduttiin vuosien ajan etukäteen.

Kun rakennus valmistui, tuotanto saatiin nopeasti täyteen vauhtiin. Se on tärkeää, jotta rakentamisen rasittama taloustilanne saadaan nousuun.

SATU LEHTONEN

Alpo Törmäsen (vas.) mielestä Janne Kokko seuraa tilan taloutta esimerkillisen tarkasti. Navettainvestointiinkin varauduttiin vuosia etukäteen.

Lypsyyn kuluu uudella asemalla suunnilleen sama aika kuin vanhassa parsinavetassa, vaikka lehmiä on yli tuplasti.

Maitotilojen kannattavuudessa valtavat erot

Suuret maitotilat ovat yleensä kannattavampia kuin pienet, mutta samankin kokoluokan sisällä on isoja eroja, laskentatoimen päällikkö **Arto Latukka** Luonnonvarakeskus Lukesta kertoo.

”Parhaiden tilojen kannattavuuskerroin pysyttelee yhden paikkeilla, huonoimmat jäävät paljon sen alle.”

Kannattavuuskerroin kertoo, miten suuren osan tuntipalkkatavoitteestaan ja oman pääoman korkotavoitteesta tila saavuttaa. Jos kerroin on tasan yksi, yrittäjäperhe saa työstään kannattavuuskirjanpidossa tavoitteeksi asetetun noin 15 euron tuntipalkan ja sijoittamalleen pääomalle noin viiden prosentin koron. Jos se jää alle yhden, tila joutuu tinkimään omasta palkasta ja pääomansa tuotosta.

Luken Taloustohtori-verkkopalvelu kertoo, että 2014 maitotilojen kannattavuuskerroin oli keskimäärin 0,58 ja edellisvuonna 0,52. Palkka- ja korkotavoitteesta saavutettiin siis alle 60 prosenttia. Maito kannatti kuitenkin huomattavasti viljantuotantoa tai sikatiloja paremmin. Viljalla kannattavuuskerroin oli viime vuoden ennakkotietojen mukaan 0,1 ja sikatiloilla 0,2.

”Kun maitotiloista valitaan esimerkiksi kokoluokka 113 eläinyksikköä ja 120 hehtaaria peltoa, ryhmän keskimääräinen kannattavuuskerroin oli toissa vuonna 0,8”, Latukka kertoo.

Kun tätä kokoluokkaa jaetaan edelleen ryhmiin, laskennastajätetään yleensä pois paras ja heikoin 10 prosenttia. Satunnaiset syyt vaikuttavat niiden tulokseen usein liikaa.

”Hyvien” ryhmään lasketaan seuraavat 20 prosenttia parhaista ja ”heikot”-ryhmään seuraavat 20 prosenttia huonoimmista.

Näin tarkastellen hyvien kannattavuuskerroin oli 2013 keskimäärin 1,23 ja heikkojen 0,32. Hyvät saavuttivat siis tavoiteltua paremman tuntipalkan ja oman pääoman koron, heikoilla palkka ja korko jäivät kolmasosaan tavoitellusta.

SATU LEHTONEN

Ruotsin maaseutuohjelma valmistui vasta eilen

EU:n komissio hyväksyi Ruotsin maaseutuohjelman ohjelmakaudelle 2014–2020 eilen tiistaina. Suomen vastaavan ohjelman komissio hyväksyi jo viime vuoden puolella, 12. joulukuuta.

Suomen ohjelma oli ensimmäisten hyväksyttyjen joukossa. Siihen kuuluvat esimerkiksi ympäristökorvaus, eläinten hyvinvointikorvaus sekä lukuisat hanketuet.

Osa ohjelman kautta maksettavista tuista on tosin ollut jo haettavissa. Esimerkiksi ympäristökorvausta ruotsalaisviljelijät hakivat samaan tapaan päätukihaussa kuin suomalaisetkin.

Ohjelmaan on varattu koko ohjelmakaudelle 36 miljardia kruunua eli noin 4,1 miljardia euroa.

Siitä lähes kaksi kolmannesta käytetään ympäristö- ja ilmastotoimenpiteisiin. Viidennes kohdistetaan maaseudun elinvoimaa lisääviin toimenpiteisiin, esimerkiksi laajakaistainvestointien tukemiseen. Loput osoitetaan maaseudun elinvoimaisen yritystoiminnan tukemiseen.

Suomessa maaseutuohjelman kautta maksetaan 8,3 miljardia euroa. Siitä osa on kansallista rahaa ja osa EU:n maaseuturahastosta.

JUHANI REKU

Agritek Oy valittiin vuoden maahantuojaksi

Maatalouskoneita valmistava Kverneland Group on valinnut suomalaisen Agritek Oy:n vuoden maahantuojaksi 2014.

”Ehkä jotain on tehty oikeinkin”, Agritekin toimitusjohtaja **Tomi Niemi** toteaa tiedotteessa.

Palkinto myönnetään vuosittain sisäisen äänestyksen perusteella valmistajan parhaalle maahantuojalle. Suomeen palkinto saatiin nyt ensimmäistä kertaa.

Valintaan vaikuttivat valmistajan mukaan erityisesti myynnin kasvattaminen haasteellisilla markkinoilla, ennakoiva myynti ja markkinointi sekä korkea sitoutuminen Kvernelandin tuotteisiin ja brändiin. Kvernelandilla on noin sata maahantuojaa.

Agritek sijoittuu liikevaihdolla mitaten 20 suurimman maahantuojan keskivaiheille.

Tunnustuksen johdosta Agritek Oy kiittää kaikkia suomalaisia viljelijöitä ja urakoitsijoita sekä kauppias- ja huoltoyrittäjiä, jotka ovat kantaneet kortensa kekoon palkinnon Suomeen saamiseksi.

JUKKA LEHTINEN

www.konekesko.com
YAMAHA Revs Your Heart

Lannoita nurmet heti ensimmäisen sadonkorjuun jälkeen – parinkin päivän myöhästyminen vähentää seuraavaa satoa merkittävästi. Hyvin ajoitetulla lannoituksella voit saada jopa yli tuhat kuiva-ainekiloa suuremman toisen sadon.

Varmista onnistumisesi oikeilla lannoitevalinnoilla ja riittävillä käyttömäärillä. Yaran valikoimasta löydät toisen ja kolmannen nurmisadon lannoitukseen sopivimmat vaihtoehdot. Toiselle sadolle esimerkiksi YaraMila NK 1, 400 kg/ha tai YaraMila NK 2, 450 kg/ha. YaraMilan ravinnekoostumus vastaa parhaiten nurmen ja lehmän ravinnetarpeita.

Älä hukkaa hetkeäkään.
Tilaa nurmen lannoitteet nyt!
www.yara.fi
YARA